

Saku Metall: lihtsad lahendused on parimad lahendused

Berit Nuka

teavituse spetsialist

Majanduslikult keeruline periood ei pea tingimata tähendama, et tööohutusega tegelemine tuleb lükata tulevikku, ootama paremaid aegu. AS Saku Metallis on hoopis keskendunud sellele, et leida lihtsaid, suuremaid kulusid mitte nõudvaid ja leidlikke lahendusi.

Saku Metalli töökeskkonnaspetsialist Kristi Jõeorg nimetab tööohutusega tegelemist loomulikuks tööks – tuleb märgata ohte, kujutada ette, mis ühes või teises situatsioonis võib juhtuda ning näha võimalusi probleemide lahendamiseks.

Näiteks selle kohta, kus väheste vahenditega annab palju ära teha, on Saku Metallis kasutusele võetud ohutussiltide süsteem. Vältimaks seda, et töötajad unustavad kasutada isikukaitsevahendeid või suhtuvad pisut kergekäeliselt ohutusnõuetesse, tehti töövahendite juurde sildid, millel on kirjas kümnekond olulisemat seadme kohta käivat ohutusala lauset ning pildid seadmega töötamisel vajalikest isikukaitsevahenditest. „Töötaja viskab sel moel paratamatult sildile pilgu peale ning ei unusta nii lihtsalt näiteks kindaid kätte panna või maski kanda. Põhiline püsib kogu aeg meeles, kinnistub ja muutub harjumuseks,“ selgitab Jõeorg, rõhutades, et millegi sarnase tegemiseks on tarvis tegelikult väga vähe vahendeid. „Vaja läheb vaid paberit, natuke printeritahma ja kilekaasi, mille vahele juhend pista. See on odav ja lihtne, aga täidab oma eesmärgi hästi. Üldjuhul tulebki läheneda lihtsalt, lõõvalt ja konkreetselt, sest nii jõuab sisu palju kergemini pärale.“

Kaasamine tõstab motivatsiooni

Veelgi lihtsam on tööohutust ettevõttes arendada töötajaid motiveerides ja näidates neile, et valdkond on oluline ning nende mured tähtsad. Töötajad on hakanud Jõeorgi kinnitusele üha enam ise probleeme tõstatama, sest nad teavad, et küsimustega tegeletakse.

Seejuures pole tähelepanu osutamine oluline mitte ainult probleemi korral, vaid töötajate kaasamine otsustusprotsessi tähendab, et hiljem ollakse olukorraga rohkem rahul ning järgitakse üheskoos välja töötatud reegleid paremini. Üheks seesuguseks valdkonnaks on isikukaitsevahendite kasutamine – küll unustatakse neid kasutada või ei soovita kasutada, sest need on ebamugavad. Seepärast küsitakse Saku Metallis töötajate arvamust näiteks kasvõi uute kinnaste tellimise juures. „Kohati töötaja ei oskagi soovida uusi või teistsuguseid isikukaitsevahendeid, sest ta ei tea, millised võimalused on olemas või millised on nende juures olulised omadused. Näiteks on olnud juhuseid, kus töötaja on töökinnastel lõiganud sõrmeotsad ära, põhjendades, et tal on ikkagi väikese detaili haaramise vajadust nõudev töö ja nende kinnastega ei saa seda teha. On aga olemas ju ka puuetundlikke kindaid, kuid nende olemasolu ja võimalusi tuleb töötajale tutvustada,“ toob Jõeorg

Saku Metallis püütakse töötajaid võimalikult palju kaasata töökeskkonnaküsimustes ka otsustusprotsessi.

Fotod: Saku Metall

Saku Metallis püütakse töötajaid võimalikult palju kaasata töökeskkonnaküsimustes ka otsustusprotsessi.

näite. „Kui selgitada ja anda erinevaid võimalusi proovida, siis töötaja näeb, et temast hoolitakse ja tulenevalt sellest teda on lihtsam ka motiveerida.“

Motiveerimine võib alata kasvõi nii iseenesestmõistetavast asjast nagu tööriietus. Eriti on mõeldud Saku Metallis nende töötajate peale, kes käivad objektidel. Ühelt poolt on oluline, et tööriietus kaitseb töötajat ohuteguritest tingitud tervisekahjustuste eest. Teisalt on tähtis, et firmat esindav töötaja näeks viisakas välja, kuna mugav, asjakohane ja kaasaegne rõivastus mõjutab töötaja suhtumist – ta tunneb, et tööandja pöörab tähelepanu tema vajadustele ja heaolule.

Samuti püütakse järjekindlalt pakkuda tunnustust neile, kes oma käitumisega on teistele töötajatele eeskujuks. Igal kuul pannakse stendile välja kuu tegijad, kelleks valitakse töötajad, kes on midagi hästi teinud

– olgu selleks siis hoolikas isikukaitsevahendite kasutamine või hea lahenduse leidmine tööprotsessi parandamiseks.

Stendile ei jõua mitte ainult eeskujulikud töötajad, vaid palju on tähelepanu pööratud tööohutust ja tervishoidu puudutavatele küsimustele. Tööohutusstendilt leiab infot nii gripist hoidumise kui raskuste käsitsi teisaldamise kohta, samuti töökeskkonnavolinike, -nõukogu ja esmaabiandjate kontaktid. Stendile on pandud ka võimlemisharjutused, mida on soovitatav teha, et ennetada lihaspingeid ja taastada luu- ning lihaskonda.

Aja leidmine on kõige alus

Saku Metallis töökeskkonnapetsialisti sõnul algab hea töökeskkonna loomine paljuski suhtlemisest – töötaja jaoks tuleb aega leida ja seda juba hetkel, kui ta esimest korda ettevõtte uksest sisse astub. Nii asetab Kristi Jõeorg suure rõhu juhendamisele: „Oluline on uuele töötajale asju selgitada kohe, mitte kahe nädala pärast, kui ta on juba omandanud harjumused, mida on raske murda. Sageli antakse töötajale lihtsalt ette suur hunnik pabereid ja jäetakse ta üksi tühja tupp neid lugema. Leides paar tundi aega inimesega tegeleda, on efekt palju suurem – tutvustada ettevõtet ja töös esinevaid peamisi ohutegureid, motiveerida teda

andma tagasisidet, kontrollida, kas ta sai aru ja kas tal tekkis küsimusi.“

Lisaks juhendamisele palutakse töötajal koostöös tootmisjuhi või meistriga täita „Väljaõppe päevik“, kus fikseeritakse töötaja tehtud tööülesanded ja nende täitmine töötaja enda poolt või juhendaja abiga. Sellise dokumendi koostamine abistab ka töökeskkonnapetsialisti, kuna päevik kirjeldab töötaja teostatavaid töid ning seda analüüsid on võimalik välja töötada ja rakendada tõhusamaid ennetusmeetmeid võimalike tervisekahjustuste tekkimise vältimiseks.

Tagasiside ei mängi suurt rolli vaid juhendamise juures, vaid on tähtis ka igapäevases töös. Probleeme töökeskkonnas aitavad märgata näiteks ankeet-

küsitlused ja töötajatega personaalselt rääkimine. Kasuliku vahendina on Jõeorg avastanud enda jaoks töökeskkonna pildis-

tamise. Liikudes objektidel või tootmisruumides ei pruugi kohe kõiki ohte märgata või mõni probleemne koht ununeb enne kontorilaua taha jõudmist, kuid pildi vaatamine pisut hiljem tuletab valupunkte meelde ja tõstab esile lahendamist vajavaid muresid.

Samuti rõhutab Jõeorg erinevate juhendite vajadustele vastavaks kohandamise olulisust: „Sageli kasutatakse lihtsama vastupanu teed minnes kusagilt hangitud üldist juhendit, mis ei pruugi tegelikult enda ettevõtte ohutegurite spetsiifikale üldse vastata. Juhendite loomise eesmärk on suunata töötaja tähelepanu olulistele ohuteguritele ja tervisekahjustuse vältimisele, mitte koorjata teda dubleeriva ja mitteasjakohase informatsiooni lugemisega. Me oleme läinud seda teed, et tõlgime juhendid paralleeltulpades eesti- ja venekeelseks. Ühest küljest on oluline, et kõik kindlasti aru saaksid, millest jutt käib, aga see täidab ka keeleõppe-eesmärki – töötaja loeb ühes keeles, aga samal ajal vaatab näiteks, kuidas see on tõlgitud teise.“ Kompaktsuse huvides on kogu koormav ja üldine materjal viidud sissejuhatavasse juhendisse ning näiteks puurpingil töötamise juhendis on vaid puurpingil töötamist puudutavad ohutusnõuded ning viited teistele kaasuvatele spetsiifilistele juhenditele.

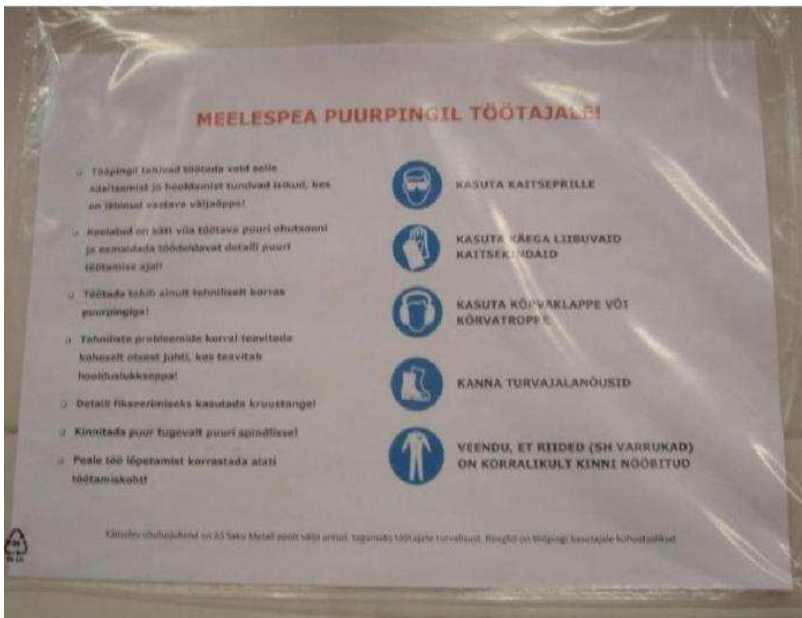
Juhendite loomise eesmärk on suunata töötaja tähelepanu olulistele ohuteguritele ja tervisekahjustuse vältimisele, mitte koorjata teda mitteasjakohase informatsiooniga.

töötajaid ühtseks meeskonnaks, toimuvad ühisüritused.

Töökeskkonnas on vaja sotsiaalse vastutuse tunnet

Saku Metalli umbkaudu 200 töötajast tegeleb täiskohaga töökeskkonnaküsimustega Kristi Jõeorg üksi. Samas on talle toeks töökeskkonnavolinikud ja –nõukogu ning samuti firma juht, kes suhtub väga toetavalt töökeskkonna arendamisse. „Kui avastan probleemi, millele on vaja leida lahendus, arutan küsimust erinevate valdkondade esindajatega ja koos leiame optimaalse lahenduse, mis võib teinekord kaasa tuua ka suuremaid kulutusi. Kulutused töökeskkonnale on pikemas perspektiivis ettevõttele tulu, sest töötaja on terve, teeb produktiivselt tööd ja oluliselt on vähendatud õnnetuste juhtumise võimalust. Ettevõtja kaotab, kui töötaja on haige ja tema töö jääb tegemata. Küll aga vajab selline mentaliteet laiemas plaanis ettevõtlusvaldkonnas arendamist,“ leiab Jõeorg.

Jõeorg on veendunud, et töökeskkonnaalane tegevus vajab innustunud ja hoolivat suhtumist: „Selles valdkonnas on oluline, et tekiks sotsiaalse vastutuse tunne. Ettevõtte juhil on oluline roll oma töötajate tervise kujundamisel, kuna töötajad viibivad töökeskkonnas, mille on loonud tööandja. Teiselt poolt töötaja eesmärk on teostada temale määratud tööülesanded kvaliteetselt ja ettevõttele tulutoovalt. Tulemina on tähtis see, et töötaja teeb oma tööd korrektselt ja hoolikalt ning tööandja panustab läbi töökeskkonna parandamise tema tervise säilimisse ja edendamisse.“

Infostend Saku Metallis (ülemine foto) ja ohutusjuhend töövahendi juures (alumine foto).

Jõeorgule valmistab rõõmu, et üha enam on töötajad ise hakanud oma tervist väärtustama. Töötajad on muutunud teadlikumaks ja teevad terviseteadlikumaid otsuseid. Võimalust tervise peale mõelda pakutakse ka ettevõtte sees – nii toimuvad igal aastal Saku Metalli karikavõistlused korvpallis, millele eelnevad ühistreeningud. Et liita paremini kontoritöötajaid ja tootmis-